

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Diff. 2. Explicantur aliquæ Divisiones Objecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

QVÆSTIO III.

De objecto & ejus Divisionibus.

Sola hic adferetur fermè Explicatio Terminorum.

DIFFICULTAS I.

Explicatur quid sit Objectum.

RESPONDETUR. Cum commune non aliud sit, quàm ipsamet particularia, in re loquendo, quæ scientia considerat commune hoc ipso nata est se extendere etiam ad particulare, quod ex illo communi participat. Sicut visiva, quia attingit coloratum, attingit & hoc coloratum, quod est album, consequenter quæ scientia considerat colorem, eadem etiam considerat talem alternantis & subalternatæ, non comparantur inter se, sicut commune & particulare, sed sicut non involvens accidentales rationes, ad involvens, rationes accidentales, idè objectum subalternantis dat locum objecto subalternatæ, quod involvit rationes aliquas accidentales, ad quas, non se extendit subalternans.

OBJICITUR III. Ex dictis sequi quod habitus Fidei & habitus Theologiæ non sint specie distincti.

RESPONDETUR. Negando Sequelam, nam objecto fidei non additur aliqua accidentalis conditio, ad quam attendat Theologia, sed aliud quod essentialiter specificativum, nempe scientificam notificationem veri, ad quam scientificam notificationem veri attendit Theologia.

OBJICITUR IV. Posito quòd subalternata addat rationem aliquam accidentalem, formali subalternantis, inexplicabile erit, quod sit istud accidentale, si enim sufficit quod accidens consideretur, sequitur quod Mathematica sit subalternata Physicæ, nam considerat quantitatem quæ est accidens; si autem aliter sumatur illa ratio accidentis, hoc ipso reddet illam scientiam considerantem objectum simpliciter distinctum specie, non enim minus specie differt album à nigro, quàm homo & brutum.

RESPONDETUR. Illud accidens non debere desumi à ratione entis, nec etiam debet concipi, quasi ingrediens rationem formalem objecti, sic enim faceret verè differre specie, sed debere concipi per modum conditionis tantum. Conditiones autem sub formalitate conditionum non specificant. Et quamvis de illo accidenti dentur demonstrationes aliquæ, datur tamen de illo non ut de objecto formali, sed ut de conditione.

OBJICITUR V. Cum & subalternatæ & subalternantis sint eadem principia non erit ratio, cur dicatur accipere principia subalternata à subalternante esseque illi subalternata, quàm è converso.

RESPONDETUR. Idè potius dicitur accipere subalternata principia à subalternante, quia potius universalia dicuntur sub se habere singularia, non dicuntur autem singularia, habere sub se universalia, quia verò subalternans scientia, est scientia universalior, plura enim scit Physica quam Medicina, idè à subalternantibus potius dicuntur accipi principia quam è converso à subalternatis.

Objectum interdum significat idem quod Oppositum. Unde dicere communiter solemus, Objectum est hoc contra Conclusionem, sensusque est, opposita est Conclusioni hæc Difficultas. Pressius tamen objecti nomine venit, illud, quod alicui potentia, vel principio, habitui, vel actui, respondet tanquam Scopus & Terminus, habetque rationem ut ita dicam, sistendi actum vel potentiam, ut ultra se non exeat, sed circa se occupetur. *Ut sic autem objectum definiri posset: quod sit ratio ejus circa quod.* De quo in Materia de fide sub initium.

NOTO HIC I. Ex Arriaga *rigorosè loquendo subjectum & objectum aliud significat.* Subjectum enim est id, de quo cognoscitur. Objectum verò est illud, quod de illo cognoscitur, dicique solet alias Prædicatum; quia tamen debet subjecto inesse, illud quod prædicatur affirmativè, idè ratione istius connexionis, confundi solet nomen subjecti & objecti.

NOTO II. *Quæ sit ratio quod idem sit objectum actuum & potentia.* Quia scilicet potentia non aliter versatur circa objectum nisi actibus. Ergo idem debet esse objectum actuum & potentia. E converso idem etiam debet esse objectum actuum scientificorum, quia si aliud esset objectum actuum & habitus, non haberet jam, quo circa objectum versaretur potentia.

NOTO III. *Nullum in specie objectum determinatè acceptum esse æquale potentia intellectiva.* Æquale enim illud est, cujus Termini nec excedunt terminos alius, nec ab aliis terminis exceduntur, nullum autem in specie objectum tam diductos habet terminos, atque est potentia intellectiva. Termini enim intellectus sunt quodcunque cognoscibile: unaquæque autem species determinatè accepta, non est quodcunque cognoscibile. Consequenter nec est quid æquale & commensurabile potentia intellectiva ad eum modum quo viridis v. g. color non est objectum adæquatum visiva.

DIFFICULTAS II.

Explicantur aliquæ Divisiones Objecti.

Dividitur objectum in Complexum & Incomplexum. Incomplexum Objectum est illud, de

de quo aliquid scitur poniturque pro subiecto conclusionis scientificæ, deque tali objecto inquiritur præcipue in scientiis, quando de objecto inquiritur. Vocatur autem hoc objectum incomplexum, quia non intelligitur esse conjunctum, per unionem seu copulationem cum prædicato. Complexum autem objectum, est totum complexens in se & adunans prædicatum cum subiecto.

Dividitur tam Incomplexum quam Complexum Objectum. In Materiale & Formale. Materiale objectum est objectum considerabile à pluribus scientiis. Formale autem est ratio circumferens illam rationem materialem, ad certam scibilitatis speciem.

EXPLICATUR. *Ratio Materialis & formalis obiecti.* Nomina etiam in Philosophia alia sunt Derivativa, alia Primitiva. Primitiva nomina in Philosophia usurpabilia, conveniunt primò rebus, ad quas significandas sunt imposita; vocarique possunt hæc Nomina Grammaticæ acceptionis, & sic in Philosophia æquè ac Grammatica, nomen Homo non bovem, sed animal rationale significat totaque hujus nominis impositi ratio, est placitum imponentium. Cæterum nomina Derivativa Philosophica, usurpantur ex proportionem ad res, ad quas significandas sunt imposita. Et ita v. g. *Ly Conclusio*, est nomen derivatum ex proportionem ejus, quod significatur Grammaticè per *Ly Conclusio*, sicut enim *Conclusio Grammaticè* sumpta includit aliquid, ita *Conclusio scientifica* includit & complectitur assensum scientificum ex præmissis, & sicut *Conclusio* terminat res, ita ultima illa propositio, terminat discursum. Nomen etiam v. g. *Subiecti* est nomen derivatum ex proportionem ad res, ad quas significandas primitus est impositum nomen subiecti, sicut enim subiectum est illud, quod alteri subijcitur, ita *Subiectum* vocatur ille terminus, cui superponitur Prædicatum. Dico ergò nomen hoc obiecti materialis & formalis esse etiam nomen Derivatum ex proportionem ad eam rem, quæ vocatur Materia, & ex proportionem ad eam rem, quæ primitus vocatur Forma.

Porro proportio inter Objectum Materiale & Materiam est talis, quia sicut Materia nunc his nunc illis subijcitur formis v. g. nunc est sub una forma ligni, postea sub forma ignis, postea sub forma cineris, &c. ita Objectum Materiale nunc hujus nunc illius potest esse scientiæ Objectum, & sicut Materia (excepta forma rationali) dicitur in se præcontinere formas materiales, ita objectum materiale, præcontinet in se varias scibilitates, quas educunt scientes, quasi formas è potentia Materiæ, & suis actibus, circa illam scibilitatem versantur. Jam verò propositio quæ est inter formam & formale potest esse talis, quia sicut determinat forma Materiam, ita determinat Formale Objectum rationem materialem. Sicut forma suæ Materiæ, ut ita dicam

superimponitur, ita & Formale Objectum substratam sub se habet rationem Obiecti materialis, & denique sicut forma facit materiam pulchram, ita & Objectum Formale facit & tribuit scibilitatem objecto, talem vel talem.

Explicat paulò aliter Arriaga rationem Obiecti Materialis & Formalis, & dicit Objectum materiale, est illud in cuius amorem vel cognitionem ducimur ab objecto formali, sic v. g. præmissæ, quæ sunt objectum formale, ducunt nos in amorem seu illationem conclusionis. Est quidem hæc explicatio bona, sed quia rem Metaphoricam, quale est Objectum materiale & formale per alias Metaphoras, hoc est per amorem & tractionem explicat, ideò illa non utor.

NOTO HIC I. *De obiecto materiali, quod aliud sit Proximum & Immediatum*, illud scilicet, quod immediatè attingitur actibus scientiæ. Et aliud *Mediatum* seu *Remotum*, quod cum non attingatur immediatè, quia tamen est connexum cum eo, quod immediatè attingitur, ideò dicitur mediatè attingi & ita in Logica Operationes intellectus res attingentes, sunt objectum immediatum, res verò ipsæ sunt quid mediatum.

NOTO II. *Materiale complexum Objectum est ipsa Conclusio quæ cognoscitur, & cui assentimur.* Formale verò Objectum complexum, est medium seu Ratio propter quam assentimur.

NOTO III. *In Obiecto formali tres communiter rationes statui*, unam quæ vocatur Ratio formalis *Quæ*, aliam quæ vocatur Ratio formalis *Propter Quam*, & tertiam quæ vocatur Ratio formalis *Sub Qua*. *Nomine rationis formalis Quæ*, venit illa ratio quæ aliquod Materiale ad certam scibilitatem determinat. Sic v. g. *Entitas*, *Naturalitas*, *Sanitas* &c. sunt rationes formales *Quæ*, determinativæ Obiecti materialis quod est Corpus, & sic Corpus sub ratione *Entis*, est considerationis *Metaphysicæ*, sub ratione *naturalis*, est considerationis *Physicæ*, sub ratione *sanabilis* est considerationis *Medicinæ*. S. Thomas hanc rationem *Quæ*, respectu aliarum dicit esse quasi materialem 2. 2. q. 1. articulo 1. *Ratio formalis Propter Quam dicitur Medium seu Motivum assensus*, & hoc motivum secundum diversitatem assensus diversum est, hinc fieri potest, ut uni eisdemque propositioni ex diversis motivis quis assentiat, v. g. huic propositioni: *Deus est*, possum assentiri ex eo quia id dicit Deus, & erit assensus fidei, possum assentiri eidem propositioni, & ex eo, quia hoc est demonstrabile, & erit assensus scientificus, possum assentiri ex eo, quia id mihi dixit puero adhuc, vir probus Patrens meus, & erit assensus fidei humanæ.

Ratio Formalis sub Qua variè à variis explicatur. Thomistæ eam explicant, quod sit diversa obiecti scibilis abstractio, de quo egi superius, potestque hæc explicatio admitti, modo, non tanquam specificativa scientiarum. Rursus ratio

formalis sub Qua describi potest, quod sit conditio sine qua non, sub qua scilicet à potentia objectum est cognoscibile, & sub qua notitia cognoscit objectum tali vel tali modo. Illustrari hoc potest Instantia desumpta ab igne. Sicut e. g. approximatio ignis non est ratio formalis ignitionis, hæc enim procedit ab ipsa ratione formalis ignis, hoc est vi igniendi, tanquam à ratione Quæ. Non est item approximatio, ratio formalis Propter Quam, quia ratio formalis Propter Quam ignitionis est actio igniendi, cum tamen approximatio non sit actio, sed est tantum ratio formalis sub qua & conditio sine qua non agendi.

In Logica Ratio formalis Quæ, erit rectitudo Operationum. Ratio propter Quam, erunt principia, ratio sub Qua, erit ut communiter dicitur abstractio ab omni materia, non tamen à ratione operabilis. Signanter dico quod non abstrahat à ratione operabilis, & non dico quod non abstrahat à materia operabili, cum nullam materiam operabilem Logica habeat, sed Entitates spirituales, hoc est operationes intellectus. Aliquis dicit rationem formalem sub qua Logica esse abstractionem ab omni materia & omni Ente reali prout contradistinguitur intentionali, considerat enim Intentiones Logica, seu actus intellectus nostri.

Dividitur item Objectum in Adequatum & Inadequatum. Nomine adequati objecti venit illud objectum, quod includit in se totalitatem omnium scibilium, & est æquè primò de omnibus in illa scientia contentis prædicabile. Et tale objectum potest esse in Logica Ens denominabile Logice, nam & tres Operationes sunt Entia denominabilia Logice, & æquipollentia aut conversio &c. sunt Ens denominabile Logice. Hinc per tale suum prædicari distinguitur inter alia objectum adequatum ab objecto attributionis. Nam corpus naturale v. g. in Physica supposito, quod sit objectum attributionis, nunquam prædicatur de passionibus, proprietatibus, & aliis scibilibus in Physica. Hoc objectum solet etiam appellari objectum adequatum simpliciter. Item objectum Considerationis.

Cæterum si detur habitus, in quo singula considerabilia possunt transire in speciem per se objecti, in tali habitu objectum adequatum seu considerationis non erit distinctum ab objecto Attributionis. Objectum autem inadequatum est objectum parziale non adæquans latitudinem scientiæ.

Hanc Divisionem ultimam advertit Arriaga non esse rigorosam, quia una pars divisionis nempe objectum inadequatum continetur in altera parte divisionis, hoc est in objecto adæquato.

Inadequati Objecti species est objectum primum seu Principale, nomine cuius prout illud contradistinguitur ab objecto Attributionis, venit no-

bilissima species Entis, considerabilis in illa scientia, quale objectum in Physica est homo, in Metaphysica DEUS.

DIFFICULTAS III.

Explicatur Ratio Objecti, Attributionis & Attributi.

Objectum Attributionis est illud, ad quod omnia, quæ tractantur in aliqua scientia referuntur. Objectum autem Attributum est illud quod refertur ad Objectum aliud. Porro ea quæ referuntur ad objectum Attributionis. I. Sunt Principia eaque duplicia aut complexa, hoc est propositiones lumine naturæ notæ, aut incomplexa, hoc est causæ constitutivæ objecti, siue illæ constituent Physicæ, ut corpus constituitur ex materia & forma, siue constituent Metaphysicæ, quo modo animal & rationale constituunt hominem, II. Revocantur species, suntque id, de quibus solis objectum Attributionis dicitur in recto. III. Revocantur proprietates. IV. Effectus. V. Opposita objecto, nam oppositorum eadem est scientia. Hoc objectum appellatur ab Ocham objectum continentia, quia scibilia in se continent. A S. Bonavent. appellatur objectum integrale, quia omnes scientiæ partes integrè complectitur. A D. Thoma appellatur objectum commune. Ab aliis universale.

EXPLICATUR I. Tali discursu Natura Objecti Attributionis, quam fundo in Aristotele I. Eth. c. I. Omnis, inquit, *ars & doctrina bonum quoddam appetit*, si scientia appetit bonum, certè habitus scientificus, erit quoddam appetitivum, approprians sibi certa objecta, ad quæ habeat innatum appetitum ad eum modum, quo v. g. levitas est appetitus innatus loci sursum. Quod si habitus quicunque est quoddam appetitivum, necessariò respondere illi debet, appetibile, appetibile enim & appetitivum sunt correlativa: adeoque posito uno correlativo, poni debet & aliud. Porro hoc appetibile habitus vocatur communiter Objectum, quia verò in appetibilibus alia appetuntur per se, alia appetuntur propter aliud, & ita per se appetitur sanitas, propter illam verò pharmacum, eodem modo in habitibus scientificis, quædam appetuntur & considerantur propter se, quædam appetuntur & considerantur propter aliud. Dico ergò illud quod consideratur propter se, ita, ut reliqua ad considerationem illius ordinentur, illud inquam taliter appetibile, est, & vocatur objectum Attributionis, reliqua verò quæ non appetuntur propter se considerari, sed referuntur ad illud, primò & per se appetibile, vocantur & sunt objecta Attributa.

EXPLICATUR II. Tali discursu ratio objecti attributionis. Sunt aliquæ perfectiones divinæ secundariæ, quæ meliores sunt ipsæ, quàm earum oppositæ. Sic v. g. melius est esse im-

men-